

Mira geeft podium aan haar

borsten

Een voorstelling maken over je eigen borsten? Je moet het maar durven. Mira van der Lubbe is zo dapper het te doen. In 'Maak van je shit een hit' staan haar borsten centraal. Niet zonder reden, want de 31-jarige theatermaakster is belast met het erfelijke borstkankergen BRCA1.

Tekst: Nanska van de Laar Foto: Ella Tilgenkamp

Ze heeft van die donkere indringende ogen, opvallende wenkbrauwen en een oogopslag die haar iets onbenaderbaars geeft. Maar als ze begint te praten, valt er een sluiertje van zachtheid over haar heen en vertelt ze in alle openheid over de boosheid en het verdriet dat ze voelde toen na onderzoek bleek dat ze draagster was van het BRCA1-gen. „Dat kwam niet geheel onverwacht, want mijn oma is vijftig jaar geleden overleden aan borstkanker en mijn moeder heeft drie keer borstkanker gehad. Dus ik wist dat de kans groot was dat ik ook draagster zou zijn van die genmutatie.”

„Als tiener riep ik ook tegen mijn ouders: 'Ik krijg het toch ook wel, want wie ben ik om het niet te krijgen'. Lange tijd wilde ik het niet laten onderzoeken. Ik zie wel, dacht ik. Tot ik me op mijn 27e, nu bijna vijf jaar geleden, liet onderzoeken. En hoewel ik er altijd ergens vanuit ging dat ik erfelijk belast zou zijn en dat ook bevestigd werd, was dat toch super heftig. Van een onbezonnen vrouw moet je opeens gaan nadenken over het preventief laten verwijderen van je borstweefsel en je eierstokken. Ik was best kwaad en ook maakte het me heel verdrietig.”

Eng

De meest logische stap om zo'n tegenslag te verwerken, was voor Mira het maken van een voorstelling. Al ging dat natuurlijk niet vanzelf. „Mijn vader (Huib van der Lubbe, red.) heeft de ziekte van mijn moeder verwerkt in liedteksten en mijn moeder heeft een boek over haar familiegeschiedenis geschreven (Teuntje Klinkberg: 'De methode Coué - Een familiegeschiedenis', red.). Ik ben een acteur, dus dan maak je een voorstelling. Eerst wilde ik een schrijver vragen iets te gaan schrijven, want dan is er meer afstand. Maar

Mira in het kort

Mira van der Lubbe (1987) volgde haar opleiding aan de Amsterdamse Toneelschool en Kleinkunstacademie. Ze speelde onder meer bij Orkater, Het Nationale Theater en Toneelgroep Maastricht. Op televisie was ze te zien in de serie 'Danny Lowinski' en 'Dokter Deen'. 'Maak van je shit een hit' is een avondvullende versie van de solo die ze in de zomer van 2017 op rondreizend festival de Parade speelde en nu in het theater brengt samen met muzikante Eva van Manen. Mira woont in Amsterdam, waar ze ook geboren en getogen is.

na een paar gesprekken, ben ik toch maar zelf gaan schrijven. Wel met hulp. Magne van den Berg, zij is toneelschrijfster, heeft me op weg geholpen.” Mira zette een verhaal op papier en liet dat lezen aan Sanne van Reijn, die ze gevraagd had om de eindregie van haar voorstelling op zich te nemen. „Dat is een verhaal, maar het is niet jouw verhaal”, zei ze tegen me. En toen werd het eng, want ik moest gaan schrijven wat ik zelf had meegemaakt. Ik moest met mijn eigen ogen van binnen naar buiten gaan kijken, maar toen ging het wel leven en ontstond er een uniek iets dat niet bestaat.”

Ze had tot dusverre alleen nog maar gespeeld en nooit zelf theater gemaakt. „En ook dat spelen is nooit vanzelf gegaan. Ik wist van kleins af aan dat ik actrice wilde worden. Mijn ouders hebben elkaar leren kennen op de regieopleiding. Ze namen me vaak mee naar het theater. Ik ben opgegroeid met de voorstellingen van Riëks Swarte en vond het prachtig hoe hij van niets iets weet te maken. Door zijn voorstellingen wist ik dat ik ook wilde spelen. Ik heb de havo gedaan, omdat ik zo snel mogelijk aan het toneel wilde. Het was hard werken en ik werd ook niet meteen aangenomen, ik heb drie keer auditie gedaan. 'Mira, je kunt ook iets anders worden', zei mijn moeder op een gegeven moment. Dat maakte me toen zo kwaad, maar ze heeft wel gelijk. Er zijn zo veel acteurs en het aanbod is zo klein. Je moet altijd maar afwachten of je aan het werk kunt en soms krijg je dan het gevoel dat er niemand op je zit te wachten.”

Als acteur ben je altijd afhankelijk van anderen en om als maker onafhankelijk te kunnen werken, past Mira wel. „Al heb ik wel heel veel moeten uitzoeken, want ik had totaal geen ervaring. Je moet gesprekken met mensen gaan voeren die jou helemaal niet kennen, theaters gaan vragen of ze je willen programmeren en jezelf promoten. Om alles helemaal zelf te doen, is wel een goede leerschool geweest.”

Oervorm

Reden voor Mira om klein te beginnen. „Toen ik wist dat ik van mijn verhaal een voorstelling wilde maken, heb ik me aangemeld voor festival de Parade. Voor mij was dat het festival om te kijken of er ook publiek zou zijn voor mijn voorstelling. Dat was in de zomer van 2017 en mijn voorstelling duurde maar aan half uurtje.”

Mira gelooft in de kracht van theater als middel om met tegenslagen om te gaan. Het succes van haar voorstelling op de Parade, sterkte haar in dat geloof. „Veel mensen zeggen dat ze niet van theater houden, maar hangen op een verjaardag wel aan de lippen van die oom die zo mooi kan vertellen. Dat is de oervorm van theater. Voor mij is theater ook een manier om met elkaar in gesprek te gaan, om iets persoonlijks van jezelf te laten zien en dat te delen met anderen.” „Het gaat tegenwoordig zo erg over de buitenkant. Als je niet iedere week een foto van bijvoorbeeld jezelf met je geliefde onder de Eiffeltoren in Parijs plaatst, dan hoor je er niet meer bij. We laten alleen de mooie dingen zien en lijken het steeds moeilijker te vinden om ook tegenslagen te delen. Met 'Maak van je shit een hit' wil ik dat wel doen, maar ik wil er ook troost mee kunnen bieden, herkenbaarheid of een bepaalde voorbeeldfunctie geven om te kunnen inspireren.”

De 'kleine voorstelling' van de Parade heeft Mira nu uitgewerkt tot een avondvullend theaterprogramma. „Ik heb drie kwartier nieuw materiaal erbij en ik kan nu meer de diepte ingaan. Zo ga ik terug naar de tijd dat ik als klein meisje voor het eerst geconfronteerd werd met een zieke moeder. Ik kan me er niet heel veel van herinneren, maar ik weet wel dat mijn ouders mij altijd het gevoel gaven dat het goed zou komen en ik me geen zorgen hoefde te maken. Ze vertelden me ook altijd alles, waren heel open.”

Bijzonder contrast

In de puberteit had Mira het moeilijker toen haar moeder opnieuw ziek werd. „Dat zet wel even je wereld op z'n kop en het was verdomde lastig. Ik was niet

een hele vervelende puber, maar wel onzeker en boos. We waren toen ook niet van het centrum van Amsterdam naar het KNSM-eiland verhuisd en daar was verder nog bijna niets. Ja, het waaide er altijd. Ik noemde het het KNMI-eiland. Voor mij werd op die leeftijd net de stad interessant. Maar ook toen hebben mijn ouders mij mijn gang laten gaan en ben ik op zomerkamp geweest. Als ik nu

terugkijk, dan was er misschien wel op een bepaalde manier dood en verderf, maar het was toch ook wel voor mij een onbezonnen periode.” Ook haar oma heeft Mira een grotere rol gegeven in haar nieuwe versie van 'Maak van je shit een hit'. „Zij is overleden aan K, werd erdoor overvallen en er mocht niet over gepraat worden, terwijl ik kan ingrijpen. Dat contrast is wel

bijzonder, al denk ik wel dat er nog veel te winnen valt. Als ik hoor dat een vrouw haar pruik op haar hoofd geplakt laat omdat ze niet wil dat haar man haar kaal ziet, dan breekt mijn hart. Ik zit ook in een Facebookgroep met lotgenoten en daar was een juf die vroeg wat ze tegen de kinderen moest zeggen en of ze het wel met ze moest delen. Ik kan me voorstellen dat het heel moeilijk is,

maar ik vind dat je het gewoon moet kunnen vertellen en het erover kunt hebben.” „Ik maak zelf ook hele lastige momenten mee. Zo stond ik op een festival toen bij mij de diagnose al gesteld was en zag al mijn vriendinnen daar vrij en blij zijn. 'Wat heeft het voor zin', was alleen maar wat ik dacht. Het is niet zo dat ik in mijn voorstelling een uur lang

'Ik wist dat de kans groot was dat ik belast zou zijn met BRCA1'

een bak ellende over het publiek uitstort, want ik vind het ook belangrijk om grapjes te maken en de toon luchtig te houden. Maar ik hoop wel dat ik iets kan bijdragen aan openheid over dit onderwerp en kan laten zien hoe je met tegenslagen om kunt gaan.”

Operatie

'Maak van je shit een hit' is een 'afscheidstournee' van haar borsten. „Zo hebben de media dat genoemd en het klinkt wel grappig. Ik geef ze ook wel het podium. Maar het is geen afscheid, want ik ga wel een operatie aan. Dat verkleint het risico op borstkanker aanzienlijk en bespaart me een hoop ellende. Ik hoef dan geen chemo te doen en dat is zo'n operatie me ook waard, want ik heb dat van dichtbij meegemaakt en weet dat het alles kapot maakt. Ik voel mijn borsten niet als een tikkende tijdbom waar ik mee rondloop, maar af en toe is het best raar om je te realiseren dat het straks anders wordt. Ik denk dat ik siliconenimplantaten neem, want ik heb niet zoveel vet om het lijf voor een lipofilling. Dan zou ik eerst mijn eigen borsten eraan moeten eten.”

Wanneer de operatie zal plaatsvinden, weet Mira nog niet. „Ik wil eerst mijn voorstellingen doen en daarna breekt er een nieuwe fase aan.”

Ze weet wel zeker dat ze in de toekomst meer theater wil gaan maken. „Ik sta wel in mijn kracht met zo'n persoonlijk verhaal en ik zou ook wel over andere onderwerpen voorstellingen willen maken die tegen een taboe aanschuiven.”

'Maak van je shit een hit' is te zien in o.m.: Toneelschuur, Haarlem (5/2); Zaantheater, Zaandam (12/2); De Kampanje, Den Helder (14/2); Kleine Komedie, Amsterdam (17/2). www.miravanderlubbe.nl

'Mijn oma werd door K overvallen, ik kan ingrijpen'